

Autorité de protection des données
Gegevensbeschermingsautoriteit

Advies nr. 20/2021 van 25 februari 2021

Betreft: voorontwerp van wet tot omzetting van Richtlijn (EU) 2019/790 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake auteursrechten en naburige rechten in de digitale eengemaakte markt en tot wijziging van Richtlijnen 96/9/EG en 2001/29/EG (CO-A-2021-010)

De Gegevensbeschermingsautoriteit (hierna "de Autoriteit");

Gelet op de wet van 3 december 2017 *tot oprichting van de Gegevensbeschermingsautoriteit*, met name de artikelen 23 en 26 (hierna "WOG");

Gelet op Verordening (EU) 2016/679 *van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG* (hierna "AVG");

Gelet op de wet van 30 juli 2018 *betreffende de bescherming van natuurlijke personen met betrekking tot de verwerking van persoonsgegevens* (hierna "WVG");

Gelet op de adviesaanvraag van de heer Pierre-Yves Dermagne, vice-eersteminister en minister van Economie en Werk, ontvangen op 15 januari 2021;

Gelet op het verslag van mevrouw Alexandra Jaspar, Directeur van het Kenniscentrum van de Gegevensbeschermingsautoriteit ;

Brengt op 25 februari 2021 het volgende advies uit:

A. Onderwerp en context van de aanvraag

1. De vice-eersteminister en minister van Economie en Werk vraagt het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit over bepaalde artikelen van een voorontwerp van wet tot omzetting van Richtlijn (EU) 2019/790 van het Europees Parlement en de Raad van 17 april 2019 inzake auteursrechten en naburige rechten in de digitale eengemaakte markt en tot wijziging van Richtlijnen 96/9/EG en 2001/29/EG (hierna "voorontwerp van wet").

Context

2. De aanvrager neemt aan dat de toepassing van bepaalde bepalingen van het voorontwerp van wet verwerkingen van persoonsgegevens op verschillende niveau's met zich zal brengen:
 - De artikelen 4 t.e.m. 10 (voor auteurs) en 28 t.e.m. 34 (voor uitvoerende kunstenaars) van het voorontwerp van wet zetten bepaalde bepalingen van de DSM-richtlijn om die bedoeld zijn om de positie van auteurs en uitvoerende kunstenaars in contractuele situaties te verbeteren - bijvoorbeeld bij de overdracht van rechten¹. De aanvrager meent dat in het kader van die contractuele relaties de contracterende partijen noodzakelijkerwijs zullen overgaan tot het uitwisselen en verwerken van persoonsgegevens, om bijvoorbeeld bepaalde inlichtingen te krijgen of om naar behoren vergoed te worden.
 - De artikelen 18, 19, 45, 46, 61 t.e.m. 66, 73 en 78 beogen de omzetting van de artikelen 8 en volgende van de DSM-richtlijn betreffende het gebruik van werken die niet of niet meer in de handel zijn, door het toestaan van de reproductie of mededeling aan het publiek, voor niet commerciële doeleinden, door een voor het publiek toegankelijke bibliotheek of een voor het publiek toegankelijk museum, een archief of een instelling voor cinematografisch of audio(visueel) erfgoed, van een werk dat niet of niet meer in de handel is en dat permanent deel uitmaakt van hun collectie². In dat verband legt het voorontwerp die verschillende organisaties op met name de bron en de naam van de auteur³ of iedere andere rechthebbende op hun website te vermelden. Dit heeft dus een verwerking van persoonsgegevens tot gevolg.
 - Artikel 13, 8° in fine, van het voorontwerp voegt in artikel XI.190 van het Wetboek van economisch recht een nieuwe uitzondering in betreffende "*de reproductie en de mededeling aan het publiek van werken ten behoeve van de openbare veiligheid of om het goede verloop*

¹ Zie bijv. artikel 5 van het voorontwerp van wet.

² Zie bijv. artikel 19 van het voorontwerp van wet.

³ Het voorontwerp van wet omkadert tevens de publicatie van de naam van de uitvoerende kunstenaars, de producent, de omroeporganisatie, de persuitgever en de partijen bij een licentieovereenkomst inzake werken die niet of niet meer in de handel zijn.

van een administratieve, parlementaire of gerechtelijke procedure of de berichtgeving daarover te waarborgen»⁴. Het gebruik van beschermde werken kan de verwerking van persoonsgegevens met zich brengen⁵.

- Artikel 55 van het voorontwerp van wet zet artikel 17, 8, 2°, van de DSM-richtlijn om en verplicht de aanbieders van een onlinedienst voor het delen van content, een aantal inlichtingen te verstrekken in verband met de werking van het "notice and take down"-mechanisme dat zij hebben ingesteld overeenkomstig de artikelen 52 en volgende van het voorontwerp van wet⁶.
 - Artikel 56 van het voorontwerp van wet verplicht de aanbieders van een onlinedienst voor het delen van content tot het invoeren van een klachten- en beroepsmechanisme dat beschikbaar is voor de gebruikers van hun diensten "in geval van geschillen over het deactiveren van de toegang tot of het verwijderen van door hen geüploade werken of prestaties"⁷.
 - De artikelen 81 en volgende voeren een nieuwe procedure in kort geding in tegen duidelijke en aanzienlijke inbreuken online op het auteursrecht, op een naburig recht of op het recht van een producent van een databank. In het kader van die procedure zal de rechter de inbreukmaker of de vermeende tussenpersoon kunnen gelasten zo spoedig mogelijk een einde te maken aan de inbreuk. Het voorontwerp voorziet bovendien in de oprichting van een dienst binnen de FOD Economie die onder andere zal belast zijn met het toezicht op de correcte uitvoering van de opgelegde maatregelen. Deze procedure en de mogelijkheid om een beroep te doen op de FOD Economie om te controleren of de door de rechter opgelegde maatregelen correct worden uitgevoerd, geven onvermijdelijk aanleiding tot een verwerking van persoonsgegevens - denk bijvoorbeeld aan de contactgegevens van de betrokkenen.
3. Dit zijn in wezen de verschillende bepalingen waarover het advies van de Gegevensbeschermingsautoriteit wordt gevraagd.

⁴ Artikel 13 van het voorontwerp van wet.

⁵ HvJ-EU, arrest "Painer", 1 december 2011, C-145/10.

⁶ Artikel 55 van het voorontwerp van wet.

⁷ Ibid., artikel 56.

B. Onderzoek van de aanvraag

1. Voorafgaande opmerkingen

4. Eerst en vooral herinnert de Autoriteit eraan dat krachtens artikel 36, 4, van de AVG de Autoriteit bevoegd is om zich uit te spreken over elk ontwerp of voorstel van een wetgevingsmaatregel die een verwerking van persoonsgegevens invoert.
5. De Autoriteit wijst erop dat het voor advies ingediende voorontwerp van wet bedoeld is om de DSM-richtlijn inzake auteursrechten en naburige rechten in de digitale eengemaakte markt in Belgisch recht om te zetten, maar niet rechtstreeks betrekking heeft op de verwerking van persoonsgegevens.
6. De Autoriteit merkt op dat verschillende bepalingen van het voorontwerp van wet dat voor advies voorligt, niet de verwerking van persoonsgegevens beogen in te voeren of te preciseren. Zij is van mening dat de gegevensverwerkingen die door de aanvrager in het formulier voor het aanvragen van een advies worden vermeld, niet rechtstreeks voortvloeien uit het voorontwerp van wet, maar door privépersonen binnen een rechtsverhouding zullen worden verricht.
7. De Algemene Verordening Gegevensbescherming is op 25 mei 2018 van toepassing geworden. De Autoriteit is van oordeel dat de situaties die door de aanvrager in het adviesaanvraagformulier worden bedoeld, zoals het geval van een gegevensverwerking in het kader van een overeenkomst voor de overdracht van intellectuele eigendomsrechten, worden beheerst door dat normatieve kader, dat verplichtingen oplegt en de partijen rechten verleent in die situaties. Hetzelfde geldt voor de artikelen 55 en 56 van het voorontwerp van wet, aangezien de verleners van een onlinedienst voor het delen van content gehouden zijn de regels van de AVG te eerbiedigen in hun relaties met de gebruikers.
8. Bijgevolg, rekening houdend met het voorgaande, meent de Autoriteit dat de volgende bepalingen geen specifieke opmerkingen behoeven:
 - De artikelen 4 t.e.m. 10 en 28 t.e.m. 34 inzake de overeenkomsten die met auteurs en uitvoerende kunstenaars zijn gesloten;
 - Artikel 55 dat bepaalde verplichtingen invoert in verband met de mededeling over het "notice and take down"-mechanisme, dat door de verleners van een onlinedienst voor het delen van content is ingesteld;

- Artikel 56 betreffende de invoering van een klachten- en beroepsprocedure door de verleners van een online dienst voor het delen van content.

2. Wat betreft de artikelen 18, 19, 45, 46, 61 t.e.m. 66, 73 en 78 van het voorontwerp

9. Ter herinnering, de bovengenoemde bepalingen staan onder bepaalde voorwaarden toe dat culturele erfgoedinstellingen zoals bedoeld in artikel 19 van het voorontwerp van wet, werken die niet of niet meer in de handel zijn en die permanent deel uitmaken van hun collectie, reproduceren en aan het publiek meedelen.
10. De Autoriteit merkt op dat een aantal van die bepalingen daadwerkelijk verwerkingen van persoonsgegevens invoeren:
 - De artikelen 19, 46 en 73 leggen de bedoelde culture erfgoedinstellingen de verplichting op de bron en de naam te vermelden van de auteur van het werk, de uitvoerende kunstenaars, de producent, de omroeporganisatie, de persuitgever, de rechthebbende van een computerprogramma, de producent van een databank en andere eventuele rechthebbenden.
 - Artikel 66 bepaalt, in het kader van een licentieovereenkomst, dat de partijen bij de overeenkomst, de beheersvennootschap voor de betrokken rechten en de culturele erfgoedinstelling, bepaalde informatie verstrekken in een databank die online beschikbaar is bij het Bureau voor intellectuele eigendom van de Europese Unie (EUIPO). Die inlichtingen hebben betrekking op de identiteit van de partijen bij een licentieovereenkomst.
11. Zoals de Autoriteit het begrijpt, hebben de beoogde verwerkingen van persoonsgegevens alleen betrekking op persoonsgegevens waarmee de rechthebbenden te identificeren zijn. Bijgevolg meent de Autoriteit dat zowel wat betreft de categorieën van verwerkte gegevens als de context waarin de verwerkingen plaatsvinden, de inmenging in het recht op privacy van de betrokkenen beperkt is.
12. Dat neemt echter niet weg dat de normatieve tekst die een gegevensverwerking invoert of preciseert, hoe beperkt de inmenging voor de betrokkenen ook is, bepaalde essentiële elementen van de beoogde gegevensverwerking moet preciseren, namelijk 1) de nagestreefde doeleinden, 2) de identiteit van de verwerkingsverantwoordelijke en 3) de categorieën van verwerkte gegevens.

13. Aangezien het doeleinde van de gegevensverwerking eenvoudig af te leiden is uit de formulering van de norm en de categorieën van verwerkte gegevens bepaald zijn, is de Autoriteit van mening dat de voornoemde bepalingen enkel moeten worden veranderd om de hoedanigheid te preciseren van de verwerkingsverantwoordelijke voor de bedoelde culturele erfgoedinstellingen, elk voor de hen betreffende gegevensverwerkingen.

3. Wat betreft artikel 13, 8° in fine, van het voorontwerp van wet

14. Ter herinnering, artikel 13, 8° in fine, voert in het Wetboek van economisch recht een nieuwe uitzondering in op de eigendomsrechten van de auteur van een werk, en staat de reproductie en mededeling aan het publiek van een werk ten behoeve van de openbare veiligheid toe of om het goede verloop van een administratieve, parlementaire of gerechtelijke procedure te waarborgen⁸.
15. De aanvrager meent dat het gebruik door reproductie of mededeling aan het publiek van een werk in het kader van een administratieve, parlementaire of gerechtelijke procedure, aanleiding kan geven tot een verwerking van persoonsgegevens. Om het voorbeeld van het arrest "Painer" van het Hof van Justitie van de Europese Unie van 1 december 2011 te nemen, de verspreiding van de foto (een door het auteursrecht beschermd werk) van een jong meisje dat vermist is, vormt een verwerking van persoonsgegevens⁹.
16. De Autoriteit stelt vast dat zij niet bevoegd is om zich uit te spreken over artikel 13, 8°, van het voorontwerp van wet, aangezien dat niet specifiek de bedoeling heeft de verwerking van persoonsgegevens te omkaderen. Dit gezegd zijnde, meent de Autoriteit dat een opmerking op zijn plaats is.
17. Zoals de aanvrager opmerkt, is het inderdaad niet uitgesloten dat de uitvoering van de in het Wetboek van economisch recht opgenomen bepalingen zullen leiden tot verwerkingen van persoonsgegevens. De Autoriteit stelt vast dat met de bewoordingen "ten behoeve van de openbare veiligheid of om het goede verloop van een administratieve, parlementaire of gerechtelijke procedure te waarborgen" het voorontwerp van wet redelijk vaag blijft wat betreft de omstandigheden waarin gegevensverwerkingen zullen plaatsvinden. Ook is het niet uitgesloten dat bepaalde gegevensverwerkingen een aanzienlijke inmenging zullen vormen in het recht op bescherming van de persoonsgegevens van de betrokkenen.

⁸ Art. 13, 8° van het voorontwerp van wet.

⁹ HvJ-EU, arrest "Painer" op.cit.

18. In die context moet erop worden gewezen dat verwerkingen van persoonsgegevens die het gevolg zijn van het gebruik van een werk ten behoeve van de openbare veiligheid en in het kader van een administratieve, parlementaire of gerechtelijke procedure, onderworpen zullen zijn aan de algemene regelgeving inzake gegevensbescherming.
19. Bijgevolg zal, naargelang de specifieke feitelijke omstandigheden, de autoriteit die verwerkingsverantwoordelijke is, het geheel van beginselen van de AVG en in het bijzonder het beginsel van minimale gegevensverwerking moeten naleven, door met name ervoor te zorgen dat uitsluitend de persoonsgegevens die nodig zijn voor het goede verloop van de procedure zullen worden verwerkt. Ook zal zij de betrokkenen op de juiste wijze op de hoogte moeten brengen van de beoogde gegevensverwerking, de nagestreefde doeleinden, en de verschillende categorieën van gegevens die daarbij zullen worden gebruikt.

4. Wat betreft de artikelen 81 en volgende van het voorontwerp

20. Zoals de aanvrager opmerkt, heeft de procedure in geval van ernstige inbreuken op het auteursrecht, voorzien in de artikelen 81 en volgende van het voorontwerp, reeds het voorwerp uitgemaakt van een door de Autoriteit verstrekt advies van 6 februari 2019¹⁰.
21. Ter herinnering, met deze procedure kan de voorzitter van de Ondernemingsrechtbank van Brussel, gevat voor een verzoekschrift tot staking naar aanleiding van een zware en duidelijke schending van het auteursrecht, de Dienst voor de strijd tegen inbreuken op het auteursrecht en de naburige rechten op het internet, bedoeld in de artikelen 84 en volgende, machtigen om de nadere toepassingsregels van de voorlopige maatregelen te bepalen, en deze op elk moment aan te passen om de doeltreffendheid ervan te garanderen¹¹.
22. In dit advies verzocht de Autoriteit de aanvrager in zijn voorontwerp - of in zijn toekomstige uitvoeringsbepalingen - « *te preciseren of de Dienst die in het kader van zijn opdrachten persoonsgegevens verwerkt, optreedt als "verwerkingsverantwoordelijke", "gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijke" of "verwerker", en hieraan de verplichtingen te koppelen die uit de AVG voortvloeien* »¹².
23. In de onderhavige adviesaanvraag wijst de aanvrager erop dat hij rekening heeft gehouden met de opmerkingen van de Autoriteit en neemt hij in de memorie van toelichting de volgende bepaling op:

¹⁰ Gegevensbeschermingsautoriteit, advies nr. 37/2019, 6 februari 2019.

¹¹ Artikel 84 e.v. van het voorontwerp van wet.

¹² Gegevensbeschermingsautoriteit, advies nr. 37/2019, 6 februari 2019.

« De FOD Economie zal met betrekking tot de verwerking van de persoonsgegevens die door de in § 1 bedoelde dienst verricht wordt, al naargelang de feitelijke omstandigheden en de graad van autonomie waarover de Dienst al dan niet beschikt om de doeleinden en de middelen van de verwerking te bepalen, optreden als "verwerkingsverantwoordelijke", als "gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijke" samen met de voorzitter van de ondernemingsrechtbank, of als "verwerker" in de zin van artikel 4, zesde lid, artikel 26, of artikel 4, zevende lid, van Verordening (EU) 2016/679 van het Europees Parlement en de Raad van 27 april 2016 betreffende de bescherming van natuurlijke personen in verband met de verwerking van persoonsgegevens en betreffende het vrije verkeer van die gegevens en tot intrekking van Richtlijn 95/46/EG van persoonsgegevens »¹³.

24. De Autoriteit stelt vast dat er naar alle waarschijnlijkheid een gebrek aan begrip is bij de aanvrager met betrekking tot het bovengenoemde advies van de Autoriteit.
25. Ter herinnering, aanvankelijk ging de aanvrager ervan uit dat de FOD Economie de verwerkingsverantwoordelijke was voor de verwerkte persoonsgegevens. In het advies over die bepaling, was de Autoriteit daarentegen van mening dat het ook mogelijk was dat hij als gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijke of als verwerker optrad, naargelang van de feitelijke omstandigheden. Bijgevolg herinnerde de Autoriteit eraan dat de vaststelling van de hoedanigheid van de FOD Economie feitelijk moest worden beoordeeld in functie van de concrete en specifieke omstandigheden van de verrichte gegevensverwerkingen en van de relatie tot de voorzitter van de Ondernemingsrechtbank van Brussel.
26. De Autoriteit stelt vast dat de nieuwe in de memorie van toelichting ingevoegde bepaling van het voorontwerp van wet geen nadere precisering geeft betreffende de vaststelling van de hoedanigheid waarin de FOD Economie de persoonsgegevens van de betrokkenen zal verwerken.
27. Om voor de betrokkenen te zorgen voor een zekere voorspelbaarheid in verband met de rol van de voorzitter van de Ondernemingsrechtbank van Brussel en van de FOD Economie bij de verwerking van hun persoonsgegevens, moet in de tekst van het voorontwerp, of indien dat in dit stadium niet mogelijk is, in de uitvoeringsbepalingen, de hoedanigheid waarin zij zullen optreden bij het verwerken van die gegevens worden gepreciseerd.

¹³ Memorie van toelichting bij het voorontwerp van decreet.

OM DIE REDENEN,

vraagt de Autoriteit de aanvrager om rekening te houden met de volgende opmerkingen:

- Preciseren van de hoedanigheid van verwerkingsverantwoordelijke voor de culturele erfgoedinstellingen overeenkomstig de punten 12 en 13;
- Invoegen van een bepaling ter herinnering aan organisaties die persoonsgegevens verwerken in het kader van de uitzondering bepaald in artikel 13, 8°, dat zij er strikt aan gebonden zijn de beginselen van de Algemene Verordening Gegevensbescherming na te leven wanneer zij een beschermd werk gebruiken dat persoonsgegevens bevat (punten 18 en 19);
- Nader bepalen in het voorontwerp van wet of, indien dat voor de aanvrager niet mogelijk is, in de uitvoeringsbepalingen, van de hoedanigheid van verwerkingsverantwoordelijke, gezamenlijke verwerkingsverantwoordelijke of verwerker, voor de FOD Economie en de voorzitter van de Ondernemingsrechtbank (punten 24 en volgende).

(get.) Alexandra Jaspar

Directeur van het Kenniscentrum